

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 25.04.2025

Saygılarımla

Süreyya ÖNEŞ DERİCİ

Muğla Milletvekili

31 Mart 2024 yerel seçimleri sonucunda Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye genelinde halkın geniş kesimlerinden güçlü bir destek alarak çok sayıda belediyede yönetimi devralmıştır. Bu seçim sonuçları, yerel demokrasinin ve halk iradesinin açık bir tezahürü olarak kayda geçmiştir. Ancak seçimlerin ardından, kamuoyuna yansıyan bilgiler ve çeşitli iddialar, merkezi idarenin yerel yönetimlere yönelik kaynak tahsisinde ayrımcı uygulamalara başvurduğuna yönelik ciddi kaygılar doğurmuştur.

Belediyelere yönelik mali desteklerin ve proje hibelerinin kamu kaynaklarının adil, şeffaf ve eşitlikçi bir biçimde yönetilmesi, Anayasa'nın 127. maddesinde tanımlanan yerel yönetim ilkesinin temel gereğidir. İller Bankası A.Ş. (İLBANK) tarafından sağlanan paylar, kredi destekleri ve doğrudan hibeler; belediyelerin altyapıdan ulaşım, çevre projelerinden sosyal hizmetlere kadar vatandaşlara doğrudan dokunan hizmetleri sunabilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Son yıllarda, özellikle seçimlerin ardından, Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yönelik olarak İLBANK kaynaklarının sistematik biçimde sınırlı tutulduğu, proje onay süreçlerinin uzatıldığı ya da gereksiz şekilde askıya alındığına ilişkin çok sayıda örnek kamuoyuna yansımıştır. Aynı nitelikteki projelerin, iktidar partisine mensup belediyeler için hızla onaylanması, ancak muhalefet partili belediyeler için bekletilmesi, merkezi yönetimin yerel hizmet üretimini bir siyasi araca dönüştürdüğü izlenimini güçlendirmektedir.

Bu uygulamaların, halkın oylarıyla seçilen belediyelerin hizmet üretmesini engellediği, dolayısıyla vatandaşın doğrudan cezalandırıldığı yönünde yaygın bir toplumsal algı oluşmuştur. Yerel yönetimlere yönelik mali uygulamalarda parti kimliği gözetilmesi, demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bu çerçevede kamuoyunun aydınlatılması açısından;

1. 2019 sonrası, İller Bankası tarafından Türkiye genelindeki il ve ilçe belediyelerine aktarılan toplam pay miktarı yıllar bazında nedir? Siyasi partiler arası kaynak tahsis farkı dikkate alındığında objektif kriterler gözetilmiş midir?
2. İLBANK tarafından kredi veya hibe desteği sağlanmasında kullanılan değerlendirme kriterleri nelerdir? Bu kriterler, başvuru yapan tüm belediyelere aynı şekilde mi uygulanmaktadır? Bu kriterlere ilişkin, objektiflik sağlamak üzere herhangi bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır?
3. 2019-2025 döneminde, doğrudan hibe (karşılıksız destek) verilen Büyükşehir, İl ve İlçe belediyelerinin listesi nedir? Bu desteklerin illere, partilere ve yıllara göre dağılımı nasıldır? Hibe tahsislerinde öncelik sıralaması hangi objektif esaslara dayandırılmaktadır?
4. 2019 yılından itibaren, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler tarafından başvurusu yapılmış altyapı, çevre, ulaşım ve sosyal konut projeleri arasında onay süreci bekletilen veya bekleme süresi olağanın üzerinde uzatılan örnekler var mıdır? Varsa hangi il veya ilçe belediyelerine aittir? Bu projelerin askıya alınma veya geciktirilme gerekçeleri nelerdir?
5. Aynı kategorideki projeler iktidar partisine ait belediyeler için ne kadar sürede sonuçlandırılmıştır?
6. İLBANK'ın yönetim kurulu ve karar organlarında görev yapan üyeler ve uzmanlar tarafından, başvuru değerlendirme süreçlerinde başvuru sahiplerine sağlanan ret veya onay gerekçeleri yazılı ve gerekçeli şekilde kayıt altına alınmakta mıdır?
7. Söz konusu belgeler kamu denetimi ve iç kontrol mekanizmaları açısından arşivlenmekte midir?
8. İLBANK tarafından teknik yeterliliği onaylanmış olmasına rağmen mali destek verilmemiş belediye projeleri bulunmakta mıdır? Mali destek verilmemiş projeler hangi belediyelere aittir ve mali destekten mahrum bırakılma gerekçeleri nelerdir? Bu durumun siyasi kimliğe göre farklı uygulandığına dair bir inceleme yapılmış mıdır?